

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Olsztyn, 19 czerwca 2023 r.

PS-VI.431.2.14.2023.KS

Szanowna Pani
Beata Kuprewicz
Dyrektor
Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się
Caritas Diecezji Ełckiej
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki”
ul. Wojska Polskiego 16/2
19-500 Gołdap

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-IV.0030.465.2023 z 18 maja 2023 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – delegatura Urzędu w Ełku, w składzie:

1. Katarzyna Henryka Stefanowska - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Agnieszka Brzozowska - główny specjalista,

przeprowadził kontrolę doraźną w trybie uproszczonym w Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” w Gołdapi. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 22 maja i zakończono 23 maja 2023 r. Przedmiot kontroli obejmował zapewnienie opieki dzieciom umieszczonym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ze szczególnym uwzględnieniem procedur i standardów, o których mowa w § 5, § 10 ust 1 i 2, § 11 ust 1 i 2, § 12 oraz § 18 ust 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz.U. 2011 Nr 292, poz. 1720), w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2022, poz. 447 ze zm.) – zwanej dalej ustawą wreszcie lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, zwanego dalej rozporządzeniem.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka / Dom/ PO-W „Promyki”/ Jednostka - co oznacza: Dom Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” w Gołdapi;
2. Dyrektor - co oznacza: Dyrektora Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” w Gołdapi, panią Beatę Kuprewicz;

3. Administrator - co oznacza: administratora zapewniającego obsługę ekonomiczną, administracyjną i organizacyjną Placówki,
4. Wychowawca - co oznacza: wychowawcę zatrudnionego w Jednostce,
5. Regulamin - co oznacza: *Regulamin Organizacyjny Domu Św. Faustyny - Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” w Gołdapi*;
6. Wykaz I - co oznacza: Wykaz kadry realizującej zadania na rzecz dzieci umieszczonych w Placówce, sporządzony przez Jednostkę;
7. Wykaz II - co oznacza: Wykaz wychowanków przebywających w Placówce „*Dom Św. Faustyny - Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki”*”, sporządzony przez Jednostkę;
8. Ewidencja - co oznacza: ewidencję dzieci, o której mowa w § 17 ust. 5 rozporządzenia, prowadzoną w Placówce.

Kontrola obejmowała okres od dnia 01 stycznia 2023 r. do dnia jej zakończenia. Fakt przeprowadzenia kontroli w Placówce odnotowano w rejestrze prowadzonym w Jednostce.

Z uwagi na nieobecność Dyrektora Placówki - pani Beaty Kuprewicz, przebywającej na urlopie wypoczynkowym, kontrolę przeprowadzono w obecności pracowników, którzy zgodnie z zapisami § 9 Regulaminu oraz na podstawie upoważnienia Dyrektora Jednostki **/akta kontroli str. 1-2/** zastępują go w czasie jego nieobecności, tj.:

- w sprawach organizacyjnych -
- w sprawach wychowawczych -

Ustaleń dokonano w oparciu o: analizę akt osobowych pracowników potwierdzających kwalifikacje, analizę udostępnionej dokumentacji, wyjaśnienia i informacje przekazane przez ww. osoby, rozmowy przeprowadzone z dziećmi oraz oględziny Placówki.

Działalność Placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

U S T A L E N I A K O N T R O L I

1. Zasady działania i organizacji Placówki

Kontrolowana Jednostka jest niepubliczną placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjno-interwencyjnego, prowadzoną przez Caritas Diecezji Ełckiej, na zlecenie Powiatu Gołdapskiego. Zgodnie z decyzją Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 10 stycznia 2022 r., znak: PS-VI.9423.2.17.2021. KS dysponuje ona 14 miejscami.

Szczegółową organizację, zakres działania i funkcjonowania Jednostki określa *Regulamin Organizacyjny Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki”*, przyjęty przez Dyrektora Placówki i Dyrektora Caritas Diecezji Ełckiej dnia 24 stycznia 2022 r. **/akta kontroli str. 3-15/**. Wskazano w nim, że Placówka przeznaczona jest dla 14 wychowanków, tj. posiada 13 miejsc socjalizacyjnych oraz 1 miejsce interwencyjne.

Analiza Regulaminu wykazała, że w § 29 pkt 1 lit. b ujęto osoby/podmioty (określone w § 5 pkt 2 rozporządzenia), które należy powiadomić w ciągu 24 godzin o nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce, za wyjątkiem asystenta rodziny. Rekomenduje się zatem, aby przy najbliższej zmianie Regulaminu uzupełnić powyższy zapis.

Ustalono, że w kontrolowanej Jednostce nie wprowadzono regulaminu pracy. Na pytanie o obowiązujące w PO-W „Promyki” procedury kontrolującym przedłożono:

- „Zasady kierowania i procedura przyjmowania dzieci do Placówki”, dalej jako Procedura I;
- „Procedura przekazywania dokumentacji dziecka oraz jego rzeczy osobistych do rodzin zastępczych oraz innych form opieki”, dalej jako Procedura II;
- „Procedury postępowania w przypadku podjęcia przez wychowanka decyzji o usamodzielnieniu” dalej jako Procedura III;
- „Procedury postępowania w przypadku wystąpienia nagłego wypadku wychowanka lub pracownika”, dalej jako Procedura IV;
- „Procedura postępowania w przypadku agresywnego zachowania wychowanka”, dalej jako Procedura V;
- „Procedury postępowania w przypadku występujących ze strony wychowanków zachowań autoagresywnych, deklaracji samobójczych, gróźb skierowanych wobec innych dzieci i pracowników” dalej jako Procedura VI /**akta kontroli str. 16-29**/.

Analiza procedur wykazała, iż zostały one opracowane na potrzeby Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej, tj. jednostki, która w dniu 10 stycznia 2022 r. została przekształcona w dwie odrębne placówki pn. Dom Św. Faustyny - Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” oraz Dom Św. Faustyny - Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Arka”.

Stwierdzono, że niektóre zawarte w nich zapisy wymagają zmiany i dostosowania do stanu faktycznego Placówki oraz obowiązujących przepisów prawnych ustawy wrispz i rozporządzenia (w tym w zakresie stosowanego nazewnictwa), to jest:

▪ w Procedurze I:

- w pkt 3 i 4 rozdziału II mowa jest o funkcjonującej w Placówce Grupie Interwencyjnej, przy czym należy wskazać, iż kontrolowana Jednostka jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego, która posiada tylko 1 miejsce interwencyjne;
- w pkt 3 i 4 rozdziału II wskazano, że „Po dokonaniu przez Zespół aktualnej oceny sytuacji dziecka i jego rodziny wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka niezwłocznie opracowuje przy udziale dziecka **indywidualny plan pracy** w porozumieniu z psychologiem, pedagogiem, pracownikiem socjalnym i pielęgniarką uwzględniając działania krótkoterminowe i długoterminowe”. Natomiast przepisy § 15 ust. 1 rozporządzenia stanowią, że niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka, opracowuje **plan pomocy dziecku**. Wskazać przy tym należy, iż na dzień kontroli Jednostka nie zatrudniała pedagoga, pracownika socjalnego oraz pielęgniarki;

▪ w Procedurze II:

- w pkt 1 wskazano, że „Decyzję w sprawie przeniesienia lub umieszczenia dziecka w innej formie opieki zastępczej podejmuje **stały Zespół ds. Okresowej oceny sytuacji dziecka**”, natomiast w art. 135 ustawy wrispz jest mowa o **zespole do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka** (niewłaściwe nazewnictwo powieliła się w Procedurze VI). W opinii organu kontroli sformułowanie „stały zespół” rodzi konieczność podejmowania ustaleń zawsze w tym samym składzie (w czym objawiałaby się ta właśnie stałość), co biorąc pod uwagę różne nieprzewidziane okoliczności oraz fakt, że do każdego dziecka może zachodzić potrzeba zaproszenia do udziału innego specjalisty, innego asystenta, wychowawcy czy nawet rodzica niepozbawionego władzy rodzicielskiej.

▪ w Procedurze III:

- w pkt 5 wskazano, że „(...) wychowanek co najmniej na dwa miesiące przed osiągnięciem pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się pełnienia funkcji opiekuna usamodzielnienia, przedstawia dane osobowe oraz pisemną zgodę tej osoby”, co pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi przepisami ustawy wripsz, bowiem zgodnie z art. 145 ust. 2 teje ustawy osoba usamodzielnienia co najmniej rok przed osiągnięciem przez nią pełnoletności wskazuje osobę, która podejmuje się funkcji opiekuna usamodzielnienia oraz przedstawia pisemną zgodę tej osoby;

▪ w Procedurze IV pkt 6 oraz Procedurze V pkt 5 jest mowa o pielęgniarce, której jak wskazano powyżej, Placówka nie zatrudnia. Również w Strukturze Organizacyjnej, ujętej w Regulaminie (rozdział VI) nie przewidziano w Jednostce takiego stanowiska pracy.

Przyczyną uchybienia była niewłaściwie przyjęta organizacja pracy oraz niedostateczna znajomość przepisów. W toku kontroli nie stwierdzono skutku powyższego uchybienia. Jednak biorąc pod uwagę, że celem wprowadzenia procedur jest wypracowanie jednolitego sposobu postępowania i reagowania w sytuacjach wyjątkowych, a także umożliwienie Placówce właściwego funkcjonowania, uregulowania w nich zawarte winny być zgodne z obowiązującymi przepisami ustawy wripsz oraz rozporządzenia.

2. Zgodność zatrudnienia pracowników Placówki z wymaganymi kwalifikacjami

W okresie podlegającym kontroli, Jednostką kierował Dyrektor, który w ramach 1 etatu sprawował również funkcję Dyrektora Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Arka”, prowadzonego przez Caritas Diecezji Ełckiej na zlecenie Powiatu Gołdapskiego, który zlokalizowany jest w tym samym budynku.

Zgodnie z Wykazem I, przedłożonym kontrolującym /akta kontroli str. 30-31/, na stanowiskach pracowników pedagogicznych, na dzień kontroli, zatrudnionych było łącznie 10 osób, w tym:

- psycholog - 1 osoba, zatrudniona na podstawie umowy zlecenia,
- wychowawcy - łącznie 9 osób, w tym: 4 zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy (z których 1 pełnił jednocześnie funkcję lidera) oraz 5 zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia.

W związku z tym, że podczas przeprowadzania czynności kontrolnych w Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Arka” w dniach 26-27 września 2022 r. oraz Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Promyki” w dniu 29 września 2022 r. analizowano dokumentację osobową Dyrektora, psychologa oraz 8 wychowawców, odstąpiono od jej ponownego sprawdzania. Dokonane ustalenia pozwoliły stwierdzić, że powyżej wskazani pracownicy (stosownie do zajmowanego stanowiska) posiadali kwalifikacje oraz spełniali wymogi, określone w przepisach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ustalono, że wychowawca (zatrudniony po dacie ostatniej kontroli w Jednostce), którego akta osobowe poddano analizie, również spełniał wymogi kwalifikacyjne określone w art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy wripsz, tj. posiadał odpowiednie wykształcenie. W aktach osobowych tego pracownika znajdowało się oświadczenie potwierdzające spełnianie przez niego wymogów określonych w art. 98 ust. 3 pkt 1-3 ustawy wripsz, tj., że:

- nie jest i nie był on pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest mu zawieszona ani ograniczona,

- wypełnia obowiązek alimentacyjny - w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego,
- nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Ponadto ustalono, iż wychowawca zdolny był do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co stosownie do art. 98 ust. 3 pkt 4 ustawy wripsz zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do wykonywania tej pracy, a także w myśl art. 98 ust. 3 pkt 3a ustawy wripsz nie figurował w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, co zostało zweryfikowane przed jego zatrudnieniem.

3. Ustalenia dotyczące spełniania przez placówkę wybranych standardów opieki

Z informacji przekazanej przez Wychowawcę wynika, że bieżąca praca opiekuńczo-wychowawcza w Placówce dokumentowana jest w:

- *Zeszytcie Dyżuru Głównego Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyki”*, który zawierał: datę, imię i nazwisko wychowawcy sprawującego dyżur, godziny dyżuru, informacje ogólne dotyczące przebiegu dyżuru oraz podpis wychowawcy;
- *Zeszytcie Zapisu Przebiegu Dyżuru PO-W „Promyki”*, w którym zawierano szczegółowe informacje na temat przebiegu dyżuru, w tym dotyczące m.in.: podania leków wychowankom, prac porządkowych w Placówce i sposobu spędzania czasu wolnego przez dzieci;
- *Zeszytcie Codziennej Ewidencji Obecności Wychowanków Grupy „Promyki”*, w którym ujmowano: datę, stan wychowanków oraz podpis wychowawcy;
- *Zeszytcie Wyjść i Urlopowań Wychowanków*, który zawierał: datę, imię i nazwisko wychowanka, godzinę wyjścia, godzinę powrotu, cel wyjścia oraz podpis wychowanka;
- *Zeszytcie Samowolnego Oddalenia się z Placówki Grupa „Promyki” Dom Św. Faustyny – Nie Lękajcie się w Gołdapi*, w którym ujmowano: datę, imię i nazwisko wychowanka, datę i godzinę samowolnego oddalenia, datę i godzinę powrotu, uwagi oraz podpis wychowawcy **/akta kontroli str. 32/**.

a) ewidencja umieszczeń wychowanków a liczba miejsc, którymi dysponuje Placówka

Zgodnie z przedłożonym Wykazem II, stanowiącym wyciąg z prowadzonej w Jednostce ewidencji dzieci pn. *Księga Ewidencji Wychowanków Domu Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej w Gołdapi Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyki”* **/akta kontroli str. 33-35/**, w Placówce, w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych, stosownie do zapisów Regulaminu, umieszczonych było 14 wychowanków. Podczas przeprowadzania czynności kontrolnych nieobecnych było 6 wychowanków, z których:

- 1 przebywał w młodzieżowym ośrodku wychowawczym,
- 1 przebywał w młodzieżowym ośrodku socjoterapeutycznym,
- 3 przebywało w bursie szkolnej,
- 1 przebywał w internacie.

Na podstawie informacji udzielonych przez Wychowawcę **/akta kontroli str. 36-37/** oraz analizę ewidencji ustalono, że na dzień kontroli w Jednostce nie przebywały dzieci poniżej 10-tego roku życia, co było zgodne z art. 95 ust. 1 ustawy wripsz.

W myśl § 16 ust. 1 rozporządzenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej (z wyłączeniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego) wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci. Powyższy limit w kontrolowanej Jednostce nie został przekroczony, bowiem jak ustalono, za kierowanie procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w PO-W „Promyki”, odpowiedzialnych było 3 wychowawców, którzy mieli pod swoją opieką odpowiednio: 5, 5 i 4 wychowanków **/akta kontroli str. 33-35/**.

Ustalono, że żadna z rodzin biologicznych wychowanków Placówki nie była objęta wsparciem asystenta rodziny **/akta kontroli str. 33-35/**.

b) warunki lokalowe w Placówce

Placówka usytuowana jest na I piętrze budynku, w którym na II piętrze mieści się również Dom Św. Faustyny – Nie Lękajcie się Caritas Diecezji Ełckiej Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Arka”. Dom liczy 5 pokoi, tj.: 3 pokoje 3-osobowe (w tym 1 z dodatkowym łóżkiem), 1 pokój 4-osobowy i 1 pokój 1-osobowy. Pokoje są właściwie oświetlone, a ich powierzchnia umożliwia dzieciom przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia.

W Placówce znajduje się również dodatkowy pokój, przystosowany do potrzeb matki z dzieckiem, do ewentualnego wykorzystania. Ponadto Jednostka dysponuje: pokojem wychowawców, pralnią, łazienką oraz salonem z aneksem kuchennym, który stanowi jednocześnie miejsce do spotkań i wypoczynku. Aneks kuchenny wyposażony jest w meble i niezbędny sprzęt AGD oraz naczynia, umożliwiające przygotowywanie posiłków, a także przechowywanie żywności. Podczas przeprowadzania oględzin Domu, w szafkach kuchennych oraz lodówce znajdowały się, w dostatecznej ilości, zapasy żywności. W powyższym zakresie kontrolujący nie wnieśli uwag.

W wyniku oględzin stwierdzono uszkodzoną folię samoprzylepną, znajdującą się na szybach w oknie w łazience, co uniemożliwiałoby wychowankom korzystanie z pryszniców z zachowaniem intymności. Podczas trwania czynności kontrolnych folia ta została wymieniona na nową, w związku z tym odstąpiono od wydania zalecenia w tym zakresie.

Z informacji przekazanych przez Wychowawcę **/akta kontroli str. 38-39/**, a także przeprowadzonych oględzin wynika, że w Placówce nie został zainstalowany monitoring.

Kontrolujący ustalili, że drzwi wejściowe do budynku w ciągu dnia nie są zamykane na klucz. Wychowawca poinformował, że drzwi zamykane są po godzinie 22.00 i otwierane przed godziną 6.00 przez wychowawcę, pełniącego dyżur nocny w PO-W „Promyki” **/akta kontroli str. 40/**.

Ponadto stwierdzono, że domofon, znajdujący się przy drzwiach wejściowych do budynku, w którym funkcjonuje Placówka, nie jest uruchomiony. Wychowawca poinformował, że „*Od kiedy pracuję w Placówce (...) domofon nie działa. Wychowankowie, którzy chcą wejść do Placówki (po zamknięciu drzwi wejściowych) posiadają numery telefonów wychowawców i dzwonią. Przy drzwiach wejściowych do budynku nie ma dzwonka, którym można byłoby zadzwonić chcąc wejść do Placówki*” **/akta kontroli str. 41/**. Natomiast Administrator wskazał, że „*(...) domofon znajdujący się przy wejściu do Placówki jest rozproszony [wewnątrz budynku], ale nie został nigdy uruchomiony. Nie wiem dlaczego tak jest*” **/akta kontroli str. 42/**.

Biorąc pod uwagę fakt, że Dom łączy zadania placówki opiekuńczo wychowawczej typu socjalizacyjnego oraz interwencyjnego, zobowiązany jest przyjąć dziecko w każdym przypadku

wymagającym natychmiastowego zapewnienia mu opieki, na co wskazuje art. 103 ustawy w.riszp. W związku z tym, **bezpośredni kontakt (nie tylko telefoniczny) z jego pracownikami winien być możliwy również w porze nocnej**. W ocenie kontrolujących zasadnym jest więc umożliwienie kontaktu z pracownikami Placówki także za pośrednictwem domofonu, co może znacząco wpłynąć na zwiększenie bezpieczeństwa osób przebywających w Placówce (zarówno w ciągu dnia, jak i w porze nocnej).

c) organizacja całodobowej opieki nad wychowankami

Z informacji przekazanych przez Administratora wynika, że Dyrektor Jednostki swoje obowiązki służbowe wykonuje „(...) *od poniedziałku do piątku, od godz. 7.30 do godz. 15.30, a w pozostałych godzinach jest możliwość kontaktu telefonicznego (numer [telefonu] służbowy)*” /akta kontroli str. 43-44/.

Ustalono, że opieka nad dziećmi w PO-W „Promyki” sprawowana jest na podstawie miesięcznych grafików, stanowiących **akta kontroli str. 45-49**. Administrator poinformował, że nie prowadzi się list obecności wychowawców Placówki w pracy, a ewidencja czasu pracy wychowawców dokonywana jest na podstawie grafików i kart zasiłkowych pracowników /akta kontroli str. 43-44/.

Z informacji udzielonej przez Wychowawcę /akta kontroli str. 50-52/ wynika, że opiekę nad dziećmi w Placówce sprawuje zawsze (również w okresie wakacji, ferii zimowych, czy przerw świątecznych) wychowawca, który ma dyżur. W przypadku nieprzewidzianych sytuacji, np. choroby dziecka wzywany jest inny wychowawca (który realizuje swoje zadania w ramach godzin nieujętych w grafiku dyżurów) lub opiekun prawny dziecka w celu odwiezienia go do szpitala/lekarza. Wychowawca poinformował, że w okresie podlegającym kontroli takie sytuacje nie miały miejsca. Ponadto wskazał, że „*W trakcie wyjazdów wakacyjnych lub feryjnych ilość pracujących wychowawców dostosowywana jest do ilości wychowanków (...)*” /akta kontroli str. 50-52/.

Analiza grafików oraz zapisów w *Zeszytcie Dyżuru Głównego Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Promyki”* i *Zeszytcie Zapisu Przebiegu Dyżuru PO-W „Promyki”* wykazała, że opiekę nad dziećmi w Jednostce, w okresie objętym kontrolą, sprawował 1 wychowawca. Opiekunowie zmieniali się co 8 godzin, pełniąc dyżury w następujących godzinach: od 6.00 do 14.00, od 14.00 do 22.00 oraz od 22.00 do 6.00. Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji wynika także, że wychowawcy, którzy byli zatrudnieni w Domu na podstawie umowy o pracę, realizowali również swoje zadania wychowawcze, w tym dotyczące indywidualnej pracy z dzieckiem, w godzinach nieujętych w grafiku, np.: pójście z dzieckiem do lekarza, kontakt ze szkołą, czy przygotowanie uroczystości urodzinowej dla wychowanka, itp.

Analiza *Zeszytu Zapisu Przebiegu Dyżuru PO-W „Promyki”* wykazała, że zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia, wychowawcy w okresie objętym kontrolą przeprowadzali trzykrotnie w ciągu nocy obchód. W zeszytcie odnotowywano tylko godziny obchodów, brak było natomiast informacji na temat ustaleń dokonanych podczas obchodów /akta kontroli str. 53-56/. W ocenie kontrolujących zapisy w tym zeszytcie winny stanowić sposób komunikacji pomiędzy wychowawcami. Winny więc być **poszerzone o ustalenia z przebiegu dyżuru nocnego**, co może umożliwić szybkie zweryfikowanie ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych i niezwłoczne podjęcie działań ukierunkowanych na ich rozwiązanie/wyeliminowanie.

Wychowawca poinformował, że wychowankowie po uzyskaniu zgody wychowawcy dyżurującego, mają możliwość przyjmowania w Domu gości, tj. koleżanek, kolegów oraz osób bliskich, a przebieg wizyt dokumentowany jest w *Zeszytach Zapisu Przebiegu Dyżuru PO-W „Promyki”*. Analiza zapisów w tymże zeszycie wykazała, że w okresie objętym kontrolą brak było jakichkolwiek informacji na temat przyjmowania gości przez wychowanków.

W związku z powyższym zespół inspektorów w dniu 23 maja 2023 r. przeprowadził rozmowę z czworgiem dzieci, które były obecne w Placówce na temat możliwości przyjmowania przez nich gości. Podczas rozmowy wychowankowie potwierdzili, że mogą, za zgodą wychowawców, zapraszać do siebie koleżanki i kolegów. Jednocześnie wskazali, że dawno ich nie zapraszali, ponieważ zazwyczaj spotykają się z nimi na podwórku **/akta kontroli str. 57/**.

W toku oględzin ustalono, że leki, przeznaczone dla wychowanków, przechowywane są w niedostępnym dla nich miejscu, tj. w szafie zamykanej na klucz, znajdującej się w pokoju wychowawców. Leki dzieciom podawane są przez wychowawcę sprawującego dyżur, który odnotowuje ten fakt w *Zeszytach Zapisu Przebiegu Dyżuru PO-W „Promyki”* **/akta kontroli str. 53-56/**.

d) Urlopowania oraz tryb postępowania w przypadku nieobecności wychowanka w Placówce

Na podstawie informacji przekazanych przez Wychowawcę ustalono, że wychowankowie kontrolowanej Jednostki urlopowani są do rodzin na podstawie decyzji Sądu lub decyzji Dyrektora Placówki. Wychowawca wskazał, że „(...) *W obu przypadkach konieczne jest rozpoznanie warunków panujących w rodzinie. Osoby urlopujące wychowanka niepełnoletniego wypełniają oświadczenie, w którym podają swoje dane, adres oraz okres, na który wychowanek został urlopowany oraz zobowiązują się do odebrania i odprowadzenia dziecka. Wychowankowie dorośli wypełniają oświadczenie, w którym podają adres pobytu oraz okres urlopowania. Zobowiązują się także do przestrzegania zasad bezpieczeństwa. Wyżej wymienione formularze dołączam do odpowiedzi (...)* **/akta kontroli str. 58-62/**.

Z treści „oświadczeń”, na które wskazał Wychowawca wynika, że stanowią one de facto prośby do Dyrektora o zezwolenie na zwolnienie wychowanka. Gotowy druk tego dokumentu, poza elementami wskazanymi przez Wychowawcę, zawierał także:

- dane adresata, zobowiązanie osoby urlopującej do zapewnienia dziecku całkowitej opieki i bezpieczeństwa oraz **decyzję Dyrektora o zwolnieniu wychowanka**, podpis Dyrektora oraz osób wydających i odbierających dziecko – w przypadku dzieci;
- dane adresata, zobowiązanie osoby urlopującej się do przestrzegania zasad bezpieczeństwa i bezpiecznego powrotu do Placówki, **decyzję Dyrektora o zwolnieniu wychowanka**, podpis wychowawcy i wychowanka – w przypadku pełnoletnich wychowanków.

Ustalono, że dokumentację dotyczącą urlopowania wychowanków Domu prowadził Administrator. Dla każdego dziecka/rodzeństwa założony był skoroszyt, w którym odnotowywano dane urlopowanego dziecka oraz datę i godziny urlopowania, a także gromadzono w nim wnioski do Dyrektora o zezwolenie na zwolnienie wychowanka.

W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą z Placówki urlopował się 1 pełnoletni wychowanek, natomiast 4 niepełnoletnich dzieci było urlopowanych przez członków rodziny. Żadne z dzieci nie posiadało zgody sądu na urlopowanie. Biorąc pod uwagę przyjęte w Placówce zasady, dotyczące urlopowania wychowanków (w tym

także pełnoletnich) oraz regulacje ujęte w § 10 Regulaminu, wskazujące, iż jednym z zadań Dyrektora jest zagwarantowanie wychowankom bezpieczeństwa i respektowanie ich praw osobistych, urlopowanie wychowanków winno odbywać się za jego zgodą.

Na przedłożonych kontrolującym wnioskach, skierowanych do Dyrektora o zwolnienie wychowanka, brak było decyzji Dyrektora w kwestii urlopowania **/akta kontroli str. 63-72/**.

Administrator wyjaśnił, że „(...) *Każdorazowo urlopowanie wychowanka jest ustalane z Panią Dyrektorem w formie ustnej, która w ten sposób wyraża zgodę na urlopowanie (...)*” **/akta kontroli str. 73/**.

Brak potwierdzenia tego faktu budzi wątpliwość, czy Dyrektor faktycznie wyrażał zgodę w przypadku każdego urlopowania wychowanka.

Przyczyną uchybienia była niewłaściwie przyjęta organizacja pracy. W toku kontroli nie stwierdzono skutku powyższego uchybienia. Niemniej, brak pisemnej zgody Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za zapewnienie bezpieczeństwa wychowankom umieszczonym w Placówce, może budzić wątpliwości co do braku przeciwwskazań do urlopowania.

Mając na względzie powyższe, w ocenie zespołu inspektorów zasadne jest opracowanie i wdrożenie procedury dotyczącej urlopowania wychowanków.

Zgodnie z § 5 pkt 2 rozporządzenia w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka m.in. w placówce opiekuńczo-wychowawczej dyrektor tej placówki powiadamia o tym w ciągu 24 godzin rodziców albo opiekunów prawnych dziecka, Policję, sąd, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, asystenta rodziny prowadzącego pracę z rodziną dziecka oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie.

Z analizy zapisów w *Zeszytcie Samowolnego Oddalenia się z Placówki Grupa „Promyki” Dom Św. Faustyny – Nie Lękajcie się w Gołdapi* oraz informacji przekazanych przez Wychowawcę wynika, że w okresie podlegającym kontroli nie było przypadków uciezek (a jedynie tylko krótkie spóźnienia) dzieci z Placówki **/akta kontroli str. 74/**, dlatego też brak było możliwości ustalenia, czy w Jednostce stosowano się do wszystkich regulacji ujętych w rozporządzeniu.

Wychowawca zapytany, jaki jest tryb postępowania w przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności dziecka w Placówce (tzw. ucieczki), wskazał: „*W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanka powiadamia się sms panią Dyrektora, lidera grupy, opiekuna prawnego, wychowawców, psychologa i pedagoga. Do 24 h zgłasza się samowolne oddalenie (ucieczkę) na Policję. Jeżeli dziecko jest niepełnosprawne zgłoszenie następuje natychmiast po powzięciu informacji. Policja w takim przypadku uczula patrole na poszukiwanie zaginionego. Powiadomieniem sądu, rodziców, pcpr zajmuje się sekretariat Placówki*” **/akta kontroli str. 58-60/**.

Administrator poinformował, iż „*W przypadku uciezek wychowanków powiadamiana jest Policja, telefonicznie także pani Dyrektor, wychowawca prowadzący, opiekun prawny, a jeżeli zachodzi taka potrzeba również psycholog/pedagog. Powiadamiano również sąd i pcpr*” **/akta kontroli str. 73/**. Dodał również, że o ucieczce wychowanka powiadamiani są także jego rodzice.

Wskazać należy, że stosownie do rozporządzenia, o ucieczce dziecka z Placówki należy również powiadomić asystenta rodziny, o ile jego rodzina biologiczna objęta jest jego wsparciem. W tym zakresie udzielono bieżącego instruktażu.

Wychowawca w toku kontroli poinformował, że wychowankowie, za zgodą wychowawcy sprawującego dyżur oraz po odnotowaniu tego w *Zeszytcie Wyjść i Urlopowań Wychowanków*,

mogą czas wolny spędzać indywidualnie, poza terenem PO-W „Promyki”. Analiza wpisów wykazała, że wychowankowie w kolumnie dotyczącej „*celu wyjścia*” zazwyczaj wpisywali „*do miasta*” /**akta kontroli str. 75/**.

W opinii kontrolujących wychowawcy sprawujący opiekę nad dziećmi, odpowiedzialni są w szczególności za zapewnienie im bezwzględne bezpieczeństwa. Zatem w przypadku zwolnienia się wychowanka poza teren Placówki, winni oni mieć konkretną wiedzę dotyczącą **celu wyjścia** oraz **miejsca jego pobytu**. W bieżącym instruktażu wskazano na konieczność doprecyzowywania informacji w tym zakresie.

4. Jakość opieki zapewnianej przez pracowników Placówki w ocenie dzieci

W ramach postępowania kontrolnego zespół inspektorów przeprowadził 22 maja 2023 r. rozmowę z 6 wychowankami, którzy byli obecni w Placówce. Rozmowa dotyczyła jakości opieki sprawowanej przez wychowawców nad podopiecznymi Placówki /**akta kontroli str. 76/**.

Wychowankowie poinformowali, że nigdy nie było sytuacji, aby w Placówce nie było wychowawcy sprawującego opiekę nad dziećmi. Wskazali również, że nigdy nie zdarzyło się, aby po wcześniejszym powrocie ze szkoły Placówka była zamknięta. Dzieci zaprzeczyły, aby były przenoszone do innej placówki w okresie ferii lub innych dni wolnych od nauki szkolnej. Z rozmowy z wychowankami wynika, iż wychowawcy Placówki zawsze reagują w przypadku konfliktów pomiędzy nimi oraz zawsze, gdy się zwrócą z prośbą, otrzymują pomoc od wychowawców. Podczas rozmowy dzieci poinformowały także, że każde z nich ma w Placówce swoje łóżko oraz miejsce do przechowywania rzeczy osobistych i odrabiania lekcji. Wychowankowie nie zgłosili niepokojących uwag w zakresie opieki sprawowanej w kontrolowanej Jednostce.

5. Uwagi i wnioski

Mając na uwadze ustalenia kontroli wskazać należy, że w okresie objętym kontrolą w Placówce zapewniano dzieciom opiekę wychowawców przez całą dobę, również podczas dłuższych okresów wolnych od nauki. Nie stwierdzono, aby wychowankowie w tym czasie byli przenoszeni do innej placówki, funkcjonującej w tym samym budynku. Dyrektor organizując pracę wychowawczą w Placówce, brał pod uwagę zarówno konieczność prowadzenia przez wychowawców pracy z grupą dzieci, jak i pracy indywidualnej z wychowankami.

Rekomenduje się uruchomienie w Placówce zainstalowanego już domofonu, co umożliwi bezpośredni kontakt z jej pracownikami przez całą dobę.

Ponadto organ kontroli wskazuje na potrzebę szczegółowego dokumentowania sytuacji i ustaleń dotyczących wychowanków, dokonanych podczas obchodów nocnych, co może mieć znaczący wpływ na zweryfikowanie ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych i podjęcie szybkiej interwencji.

1. Zalecenia

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami, działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Dyrektora, jako osoby odpowiedzialnej za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. Dostosować zapisy procedur do obowiązujących przepisów ustawy w.rispz i rozporządzenia oraz stanu faktycznego Placówki.
2. Wychowanków (nieposiadających odrębnej zgody sądu) urlopować po wyrażeniu pisemnej zgody Dyrektora Placówki.

Kontrolowanej Jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477).

**Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Urszula Jędrychowska
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej**

Katarzyna Stefanowska - *główny specjalista*

Agnieszka Brzozowska - *główny specjalista*